

24. Lopullinen totuus vai pakopaikka?

Hänen nimensä oli Colm, ja hän oli kotoisin Irlannista. Nyt hän oli asunut pitempään Australiassa ja sanoi haluavansa jäädä sinne. Hän oli saapunut yhteisöön ja alkanut tavoitella valaistumista johtajattaren oppien mukaisesti. Hän sanoi, että alussa hän oli ollut vihainen, kun ei ollut tavoittanut valaistumista. Sitten hän oli luopunut toiveestaan ja muutos oli alkanut tapahtua. Nyt hän sanoi tavoittaneensa hiljaisuuden, jota piti kaiketi lopullisena totuutena.

Juuri siinä ongelma olikin, tuossa hiljaisuudessa. Tuon hiljaisuuden aisti laajemminkin tuossa yhteisössä, ja se oli outoa ja pelottavaa. Siitä puuttui elämän valo. Se oli painostavaa ja raskasta. Kun yhteisön miehet keskustelivat keskenään, he usein yhtäkkiä lakkasivat puhumasta, ennen kuin aiheita oli edes käsitelty loppuun, ja vaipuivat tuohon raskaaseen hiljaisuuteen. Oli tunne, että he kuvittelivat tuon raskaan hiljaisuuden olevan jonkinlainen elämän ydin. Siinä he sitten pitäytyivät pitkiäkin aikoja liikkumattomina ja ikään kuin kuolleina — oli tunne, ettei kukaan uskaltanut puhua tai liikkua, koska he kuvittelivat, että puhe ja liike rikkoisi tuon hiljaisuuden. Mutta silloin kun hiljaisuus oli todellista, myös liike ja puhe sai alkunsa siitä, eikä sitä siksi voinut määritellä sen mukaan, puhuiko ihminen vai ei, liikkuiko ihminen vai ei, ajatteli-ko ihminen vai ei.

Yhteisön miehet tuntuivat kuvittelevan, että kun istui liikkumattomana ja puhumattomana, mystinen elämän hiljaisuus olisi läsnä. Juuri siksi tuossa hiljaisuudessa oli läsnä omituinen raskas painostavuus, se oli itse luotua. Usein kun he painuivat tuohon raska-

seen hiljaisuuden tilaan, katselin sitä hetken aikaa sivulta ja lähdin sitten muualle. Kun lähdin muualle, tunsin oloni vapautuneeksi.

Huomasin Colmin usein sulkevan silmät päivittäisten askareiden aikana. Silloin tiesin hänen vaipuneen tuohon hiljaisuuteen, jota hän piti elämän totuutena. Kun keskustelin Colmin kanssa tuosta hiljaisuudesta, keskustelut noudattivat usein samaa kaavaa. Yritin päästä syvemmälle siinä, mistä tuo hiljaisuus sai alkunsa — oliko se itse luotua vai todellista. Se oli tärkeä ja vakava kysymys, sillä itse luotu hiljaisuus olisi täysin arvotonta. Se oli pelkkä tempu, johon mieli itsensä ajoi — eräänlainen pakokeino.

Colmin kanssa oli vaikea puhua, sillä hän ei ymmärtänyt kysymyksiä filosofista luonnetta — hän ei nähnyt niiden syvää tärkeyttä. Usein kävi niin, että yhtäkkiä hän alkoi ikään kuin puolustaa itseään. Olimme vasta pääsemässä syvemmälle keskustelussa, kun hän alkoi toistella: ”Sinä ajattelet, sinä ajattelet, mielesi ei ole hiljainen!” Sitä hän sitten toisteli loputtomasti, minkä vuoksi keskustelua oli mahdoton enää jatkaa. Hän ilmeisesti koki sillä tavoin voittaneensa väittelyn, vaikka kyse ei ollut mistään väittelystä — minua todella kiinnosti, oliko hänen hiljaisuutensa itse luotua vai todellista.

Eräänä päivänä yhteisössä kohistiin. Miehet kertoivat, että Colm oli yllättäen saanut valtavan mustasukkaisuuden puuskan. Colm oli rakastunut yhteisön johtajattareen, mutta johtajattarella oli jo toinen poikaystävä. He pystyivät kuitenkin elämään tämän kolmiodraaman keskellä. Nyt tästä Colmin mustasukkaisuuden puuskasta tehtiin iso numero — Colmin mieli ei sittenkään ollut täysin hiljainen, hän tunsu edelleen voimakkaita negatiivisia tunteita! Koko keskustelu oli minusta täysin absurdi, olivathan he kaikki lopulta ihmisiä, eikä tuota ihmisyyttä voisi kukaan ylittää — ei edes niin sanottu valaistunut ihminen.

Eräänä aamuna odottelin keittiöllä johtajattaren poikaystävää, jonka kanssa minun piti karsia oksia. Colm ja skotlantilainen tyttö

olivat jo keittiöllä töissä. Vaihdoin muutaman sanan Colmin kanssa ja sitten hiljenin ja istuin alas pallille. Colm sanoi yllättäen: ”Minun mielestäni sinun pitäisi mennä sinne pusikkoon odottelemaan.” Hänen huomautuksensa oli ihmeellinen, sillä hänkin tiesi työtoverini tulevan keittiön kautta. Sitä paitsi hänellä ei ollut edes valtaa määräillä minua, sillä hän ei ollut esimieheni. En häirinnyt ketään, ja tavallinen ihminen olisi ollut iloinen yhteisestä tuokiosta.

”Miksi ihmeessä?” kysyin Colmilta, ”hänhän tulee tätä kautta. Parempi tässä on odotella kuin siellä pusikossa.” Sillä hetkellä Colm tuntui siirtyvän taas johonkin automaattiseen puolustustilaan, ja hän reagoi välittömästi: ”Ei nyt menet vaan sinne pusikkoon.” Hänen käytöksensä oli asiatonta. Siirryin toki hänen toiveestaan pois keittiöltä, mutta myöhemmin aloin ajatella, miksi hän toimi niin. Silloin tajusin, että hän ahdistui läsnäolostani eikä kyennyt käsittelemään tuota tunnetta. Siksi hän halusi päästä nopeasti eroon ahdistuksen aiheuttajasta, siis minusta, sen sijaan että olisi myöntänyt ahdistuksensa.

Aloin päätyä sille kannalle, että Colmin hiljaisuus oli itse luotua. Se oli eräänlainen turvallinen pakopaikka, johon maailman hälinää saattoi paeta. Hiljaisuudessa oli itse asiassa hälinä koko ajan läsnä, ja tarvittiin vain sopiva ärsyke, niin tuo hälinä tuli esiin. Niin kävi keittiöllä.

Viimeisen valttikorttini esitin eräässä sunnuntaisessa kokouksessa. ”Te puhutte täällä, että koette eräänlaista hiljaisuuden tilaa. Mutta kuka on se, joka tuon hiljaisuuden kokee? Jos hiljaisuus olisi todellista, olisiko tietoisuutta siitä olemassa? Jos ei ole todellisuudessa kokijaa, ei myöskään ole tietoisuutta siitä, että on hiljaisuutta. Mieli voi olla tietoinen hälinästä, mutta voiko se olla tietoinen hetkestä, jolloin ei ole kokijaa?”

Colm ei ymmärtänyt, mitä esitin, ja myös johtajatar raapi päätään ja näytti olevan ymmällään. Mutta minun läpi kulki oivalluk-

sen räjähdys, jossa oli läsnä suunnaton energia ja joka sai kehoni
tärisemään.